

SZILÁGY-SOMLYÓ.

T Á R S A D A L M I H E T I L A P

A SZILÁGY-SOMLYÓ-VIDÉKI GAZDASÁGI-EGYLET KÖZLÖNYE.

Megjelenik minden csütörtökön.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Egész évre 4 frt.
Fél évre 2 frt.
Negyed évre 1 frt.

Felölős szerkesztő és kiadó-tulajdonos:

Nagy László.
Segéd-szerkesztő:
Hulinka Sándor.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Sz-Somlyón, az ev. ref. papi háznál, hova a lap anyagi és szellemi részét illető küldemények is czimzendők.
Hirdetések jutányos árban. Bélyegdíj 30 kr.

Áldásdús körút. *)

„Áldásdús körút“ czimmel jelezhetném folyó hó 9-től 15-éig bezárólag néhány egyházközségemben tett hivatalos látogatásomat. Többneműi felterjesztések fognak ennek folytán a Főtisztelendő urhoz és a mlgs. Igazgatótanácshoz feljutni annak idejében. Addig is azonban szükségét érzem jelezni Főtisztelendőség előtt azon kedvező jelenségeket, melyek teljesen igazolják, hogy nincsen okunk az élő egyház virágzása felett kétségbe esni.

Az Igazgató tanácstól nyert, azon megbízatásomnál fogva, hogy az ördögkúti ujonan szervezett körlelkézséget csatoljam szilágyi egyházmegyémbhez, és az oda kinevezett tiszt. Ujvári István missionárius afit kineveztetéséről értesítvén, hívjam fel állomásának elfoglalására: az ördögkúti hívek, sőt jobban esik kijelentnem, hogy felekezeti különbség nélkül az összes magyarság és missionárius paptársammal egyetértőleg folyó hó 10-ét tűztem ki az állomás ünnepélyes elfoglalására. Nagy lelki örömmel jelezhetem, hogy a körlelkézség egész területéről összesereglettek a szétszórát csontok és tanuságot tettek arról, hogy életerő van bennök, melyből idővel s kellő ápolás mellett életerős test fejlődhetik. Nem kis öröömömre szolgál az is, hogy a beiktató ünnepély és istenitiszteleten népének élén részt vett a gr. kath. lelkész ur is. Az öröm dícsoszoruja övezte a gyülekezet halántékait, — a meghatottság könnyein viasszasugárzott a hála és reménység szép szívérványa. Az ifju lelkész beköszöntő első beszéde nagy hatást gyakorolt az gyülekezetre s

*) Lapunk szerkesztője, mint esperes legközelebből megfuttat körúttjáról kimerítő felterjesztést intézett főtiszt. Szász Domokos erdélyi ev. ref. püspök urhoz és mi abból vettük át az itt közlött részleteket. Szerk.

bizton hiszem, hogy az első fellépés után ítélve, igazolni fogja, hogy az igazgató tanácsnak szerencsés választása volt benne. Emelte e körlelkézséghez kötött reményiségemnek szárnyait azon körülmény, hogy ezen — megyénknek Meszesen tuli részében korszakot alkotó ünnepélyen megjelent megyénk első tisztviselője tek. Szikszai Lajos alispán, megyénk tanfelügyelője ngs. Kerekes József és megyei aljegyző t. Török István ur is. Mindezen jelenségek azt mutatják, hogy a folyó hó 10-én Ördögkúton beállított körlelkézség ügye, nem separatistikus felekezeti ügy, hanem megyénknek, ebben a magyarságnak s ez által magyar hazánknek köz örömmünnepe. Az ünnepély végezte után az ördögkúti birtokos urak vendégszerető házához voltak hivatalosak a nem helybeli vendégek. Ezt csak azért jelzem, hogy értesithessem Főtisztelendőségedet, hogy tek. Lázár Ferencz urnál, a ki róm. kath. vallásu létére, a legbuzgóbb s minden áldozatra kész munkása missiónk ügyének s a kinél a megyei fennhivatolt tisztviselők, néhány vidéki vendég s magam is élveztem a magyar vendégszeretet örömeit: a házigazda emelte föl az első poharat s a hálás szív melegevel kért Istentől áldást és hosszú életet Főtisztelendőségedre, azon soha meg nem hálálható közreműködésért, hogy megyénk Meszesen tuli részében a szétszórát csontok összeforrasztására szervezte az ördögkúti missiót. Felkérés folytán kedves kötelességet teljesítek, midőn ezt a Főtisztelendő ur előtt tolmácsolhatom.

Folyó hó 11-én d. e. Sz.-F.-Keresztúron szemlélttem meg azon földeket, melyeket az oda való papi állomás külsősége gyanánt megvásárlandók vagyunk, s a melyek fekvésüknél s különösen a faluhoz közellétüknél fogva 44 frt holdankénti vételárban a jelzett czélra ál-

talam czélszerűeknek találtattak. A vásár — egy árva is lévén érdekelve, — csak az árvaszéki engedély kinyerése után lesz megköthető. Ezen vásárral nagy mértékben meg lesz növelve jelzett egyházam papi javadalma.

Azt mondhatnám most és joggal is elmondhatom: „venio nunc ad fortissimum“, ugyanis egy templom és egy iskoláról van szó. Egyházmegyei algonidnok br. Wesselényi Miklós öméltósága, annak tudatában, hogy a gör. csöni egyház, összeomlással fenyegető paties temploma különben is igen szük a hallgatóság befogadására, elérkezettnek látja az időt, hogy egy nagyobb és szilárd templom emeltessék, de tudva azt, hogy az egyházközség népe ily nagy költséggel nem rendelkezik: kijelentette, hogy a templom építéshez ad követ, téglát, meszet és fizeti a köműves munkát s a néptől, esetleg a felsőbb hatóságoktól csak azt kívánja, hogy földél alá vétessék. Az egyházközséggel megkezdem a napokban ez ügy létesülésének előző munkáját s hiszem Istentől, hogy ily ajánlat után lesz a jövő esztendő folytán gör. csöni egyházközségünkben az Urnak díszes temploma.

12-én ugyancsak br. Wesselényi Miklós ö méltóságával átmentem Gör. csönből a nemes báró egy másik uradalmába, Nyírsid községébe, a hol van ugyan 60—70. ev. ref. magyar lélek, de még csak iskolánk sincs és a gör. kathnak sincs iskolájok. A nemes báró elhatározta, hogy vallásunk és nemzetiségünk biztosítására s lehető felvirágoztatására, nem csak telket ad, hanem az adott telekre iskolát is épít. Felmutatott nékem három telket, hogy választanék azokból iskolai helyiséget. Legezélszerűbb lett volna a falu közepén felmutatott telek, de azt a zilah-zsibó-dézi vasut épen hosszában fogja átszelni; a másik, esős, sáros időben nehezen hozzáférhető. Legezélszerűbbnek találtuk tehát

díteni, mind őrizheti azt a mama árgusi szeme. Ugy teszek, mint a csörgő kigyó, mely előbb tekinté-vel megbüvöli áldozatát. No persze te csörgő kigyót se láttál, ugy-e mama?

— Na csak rajta, büvöld meg hát, de nehogy te essél a büvölés hatalmába.

— Ne félj. Jelszónk ez legyen: óvatosság, titoktartás s merészség a végletekig. No jó éjszakát kis mama! Pá, pá, jó éjszakát! Az őrnagyné gyöngéden megcsókolta a Leó ur homlokát.

— Jó éjt; aztán álmodjál valami okosat kedvesem!

V.

Abból ugyan semmi se lett. Steinacker Leó olyan bolondokat álmodott, hogy becsületére vált volna akármelyik fülig szerelmes seladonnak.

Szép, verőfényes nap volt. Ő, Erzsike és Francziska kisasszony künn sétáltak egy kerti uton. A virágok embermagasságuak voltak az ut szegélyén s felnyulva baldachinként hajoltak össze fejük felett s ott sugtak-bugtak igen furcsa szerelmes dolgokat. Egyszer csak csunya vihar keletkezett s a nagy szél felkapta Erzsikét és Francziska kisasszonyt s vitte fölfelé a légbe. Nosza, ő is kapta magát s utánuk repült, hogy Erzsikét visszahozza a földre; de akárhogy kapkodott is annak libegő ruhája után, minduntalan Francziska kisasszony jutott a karjai közé.

A veriték ellepte a nagy tusában a Leó ur homlokát s addig vergődött nagy kinosan, míg egyszerre nagyot koppant a padozaton. Mikor felébredt, nagyot fohászzkodott a szerencsés felébredésért.

— Na ezt elmondok holnap Erzsikének, —

TÁRCZA.

Párhie vadászat.

Humoros elbeszélés.

Irta: Hamvat Sándor.

(Folytatás.)

IV.

Mikor Steinackerék haza értek, Leó ur kacagva veté magát a pamlagra.

— Kedves mama! Hiszen itt minden a mi ügyünk szerint fog menni! Pompás egy nép ez a kis város! Hogy lesték minden szavamat, minden mozdulatomat! . . . Csaknem elnyeltek a tekintetükkel.

— Hát a kis Erzsikéhez mit szólasz?

— Ennivaló!

— Ugy-e mondtam!

— Ki hinné, hogy ilyen félreeső helyen ilyen is teremjen!

— Aztán a vagyon, a vagyon! Legalább 20—30 ezer frt hozomány . . .

— Ne éjts kétségbe mama. Mit csinálók én azzal a sok pénzzel!

— No e tekintetben nem féltetek.

— Beh kedves vagy! Hanem az öregek, azok egy cseppet se rajongnak értem. Ugy-e mama?

— No azt vettem észre.

— Ez a Kamuthy nem olyan ostoba, mint a milyennek látszik. Ez nincs inyemre.

— Kamuthy . . . Kamuthy. Ő ha leül a maga kompániájával kártyázni, attól ugyan nem sokat

tarthatunk. De a mama, a mamal Ez roppant bizalmatlan teremtés. S nem szeretném, ha sejtelmem valósulna, de Berényi Zsigmond, az a félszeg professzor-poéta aligha bajt nem csinál nekünk . . .

— Na mama, ha te szemernyivel jobban ismeréd a te Leódat, akkor e miatt nem főne a fejed. Itt mi csak ketten határozunk: én és Erzsike. Ha e leány szivecskéjében csak egy babszemnyi romantika van, akkor a mai fellépésem határozott siker. Érted? . . . Siker! Vagy azt hiszed, hogy én ok nélkül zsibbasztottam a karomat abban az átkozott kendőben! Haha . . . Ősmerem én a kisasszonykákat; nem egy ejtette ki ezt a nevet Leó ábrándosan, édes suttogással s nem egy illatos levélke beszélhetne hihetatlenséggel határos dolgokat a te Leód sikereiről . . . Oh mama! Nem ismersz te engem!

— De ha a leány beléd szeretne is, a szülők beleegyezése nélkül mit tennél?

— Megszöktetném a leányt!

— Ne beszélj!

— Tudod mama lelkem, szólít Leó ur a legtermészetesebb hagon, vén róka vagyok én már az ilyen dolgokban. Aztán már lejátsztam a bolondságok korát; ahhoz nekem roppant hajlamom van s miért ne tennék egy ilyen sach huzást a magam lelki nyugalmaért?

— Ebbe az egy dologba, a mint én Erzsikét ősmerem, bizonyosan nem fog beleegyezni.

— Jaj de naiv vagy te mamal kaczagott Leó ur teli szájjal. No persze, megbocsátok neked; te még nem szöktettél leányokat, s ugy hiszem, téged se szöktetett meg a megboldogult papa, vagy mi?

— Eredj már, ne beszélj ilyen bolondokat.

— Ha én el akarom egy kis leány fejét szé-

a falu végén az országut mellett, szép, száraz és egészséges ponton, az erdő szélén szakítani ki egy szép iskolatemet, a hová az anyag hordását a nemes báró már el is rendelte. Az épület 9 öl hosszú és 3¹/₂ öl széles lesz. A tanterem 4 öl, a tanítói lak és mellékhelyiségek pedig 5 ölet fognak igénybe venni és a széles tornáczezel ellátott épület közepén emelkedő kis torony s benne a kis csemettyű fogja hirdetni a vallás és magyarság diadalát. A leendő tanító fizetését, úgy hiszem, hogy összefogja állítani a hívek buzgósa, a szilágyi „Wesselényi-Egylet” és a Főtisztelendő ur meleg pártolása útján a mlgos Igazgató tanács rendelkezése alatt álló valamelyik forrás vagy esetleg források.

13-án cikói leány egyházközségemben jelentem meg, ahol az eddigi csekély tanító fizetésre már több, mint egy év óta nincs tanító. Azonban a történelem tanúsága szerint az Ur, az idők és körülmények szükségére szerint támaszt férfiakat, a kik elől járjanak. Ily férfit támasztott cikói leányegházunk számára ngs. Péchy Mihály nyugalmazott honvéd-husár őrnagy urban, a ki fennkölt szellemű, magas műveltségű és vallásunk iránt melegen érző nejjével egyetértőleg elhatározták, hogy Cikón fel-emelik, sőt örökre biztosítandják a népnevelés ügyét. E célból megtekintvén a régi iskola-helyiséget, úgy találtuk, hogy az czélszerűen átalakítható tanítói szállássá, a melyből lesz konyhája, kamarája és lakószobája s ehhez emelendő lesz egy 5 méter széles, 7 méter hosszú s kellő magasságra felemelt szép tanterem. Azonban mulhatatlanul be kell fedni a kis templomot is, a melyre már van készletben mintegy 10,000 zsinlely. Péchy Mihály és gr. Dégenfeld Mária ömeltóságaik adnak az építéshez követ, téglát, meszet, ablakokat és ajtókat, és egyszersmind a tanítói fizetésre megígért évenkénti 100 frt ez évre eső egész összegét az építkezésre fordítandják. Én is megígertem, hogy a cikói tanítói fizetésre egyházközségileg állandósított évi 100 frt segélynek mult 1886. és folyó 1887-re eső illetékét a a mlgos ig. tanácsnál kieszközlöm, hogy e czélra legyen fordítható és hiszem, hogy enemű kéresem a mlgos ig. tanácsnál egyhangu támogatással fog találkozni. Ily módon, mielőtt az idő fővényőrája egy új esztendőt jelezne, Cikón nemcsak templomunk lesz befedve, hanem egy új, czélszerű és hivatásához méltó épület fog tanubizonyságot tenni Péchy Mihály őrnagy és grf. Dégenfeld Mária áldozatkész protestáns buzgósaágáról, mely nemcsak biztosítja a most, mintegy 100 magyar prot. lélek nemzetiségét és vallását, hanem valóságos missiót fog teljesíteni abban a községben.

Jól esik nekem, hogy a gr. kath. szülők értesülvén Nyírsiden úgy mint Cikón, hogy iskola épül és hivatott tanító lesz a községben, mindkét helyen a legnagyobb örömet és az épített valódi patronusok iránt hálájukat fejezték ki.

Én pedig szeretném az én Krisztusom parancsolata szerint a háztetűkre állani s onnan hirdetni követendő példa gyanánt a nyírsídi

gondolá Leó ur, — a mint visszafeküdt az ágyba és még sokáig úgy tetszék neki, mintha valóság lenne az egész.

Másnap azonban a Lidi szolgáló azt újságolta, hogy az a „kiálhatatlan” Berényi Zsigmond ujlág is ott forgolódik Erzsike körül, hanem — és ezt a Lidi szolgáló észlelte, a mi nagy szó! bezzeg ma napsen olyan jó kedve a kisasszonynak, mint más-kor. Bezzeg most nem csintalanzkodott vele, mint egyébkor, komoly és hallgatag . . . Isten tudja mi baja lehet!

— Nem megmondtam? szólt Leó ur önelégülten. Látd kis mama . . . te még nem ismersz engemet . . . Az első benyomás . . . tudod ez az irányadó. No csak rám kell bizoni az effélet! s csintalanul mosolygott.

Ámde másnap a Lidi szolgáló azzal a szokatlan és meglepő újsággal állott elé ismét, hogy Berényi az éjjel nem ment haza, hanem ott hált a Kamuthy ur szobájában. Valami szokatlannak kellett történni, mert Erzsike kisasszony ismét csak olyan furcsán viseli magát; bezzeg nem nevetne a fél világért se. Alig beszélt a cselédekkel is tegnap óta.

— Na ez mégis furcsa! szólt Leó ur megcsóválva fejét.

— Át kell menned, okvetlen át kell menned! javaslá az őrnagné. Ne engedd a tért. A te megjelenésed által Erzsike önkéntelen összehasonlítást fog tenni Berényi s közted és ez világosan a te előnyödre fog kiütni. Addig üsd a vasat, míg meleg. Lásd, az a lehangoltság épen a keletkező szerelem s bárha . . .

és cikói iskola alapítók soha el nem évülő dicsőségét.

14-én és 15-én részt vettem Zilahon azon értekezleten és előjárósági gyűlésen, mely gyűlés megállapodásai zilahi ev. ref. főgymnasiununk jövőjére nagymérvű emelő hatással lesznek. 14-ikét egészen igénybe vette az előértekezlet; Parádi Kálmán egyházkerületi tanügyi előadó, mint az Ig. tanács küldötte, tanári kar és csekélységem személyében s meglett állapítva azon terjedelmes előmunkálat az állami segélyezés feltételeiről, ezek közt a tanácsékek számáról, tantárgyairól, stb. 15-én br. Wesselényi Miklós főgondnok elnökölt az előjárósági gyűlésen. E gyűlés fontosságát jelzi az, hogy abban Lőrinczi György algondnok, Magyarósi István és Kónya László inspectorok és az összes vétel jogosult tanárokon kívül részt vettek: Parádi Kálmán tanügyi előadó, Szikszai Lajos alispán, Kerekes József tanfelügyelő és Főtisztelendőségnek Parádi Kálmán útján nyert felszólítása folytán én magam is.

Mindezekről bővebb s illetőleg kimerítőbb jelentést teend t. Parádi Kálmán tanügyi előadó ur és az iskolai előjáróság. Én csak annyit jelzek még, hogy az előértekezlet által készített tervezet, minden pontjában a legnagyobb egyhangúsággal lett elfogadva, a miben — igen természetesen, — az oroszlanrészt a Parádi Kálmáné volt.

Körlelkész beiktatás Ördögkuton.

Nagyfontosságú volt azon egyszerű és kis körben megtartott ünnepély, melynek f. hó 10-én Ördögkut község színhelye volt. Nagyfontosságú a nap, mely egy lelkipásztor nélküli vidék ref. híveinek vezetőt, lelki atyát adott, — egy csak elemeiben létezett községet hitközséggé tett s ezzel a vármegye erdélyi — Meszesen tul lévő vidékének reformált híveit megmentette a szétfoglalástól, megmentette a hazának, a magyar nemzetiségnek.

Főtisztelendő Szász Domokos ref. püspök uré az érdem, ki belátva azt, hogy az erdélyi román nép lakta vidékeken elszórvá élő magyarok, reformátusok, kik szétosztásuk és csekély számuk miatt egyházközséggé nem alakulhatnak, lelkézt, tanítót nem tarthatnak, elhatározta a körlelkészek megalakítását.

Az elhatározást tett követte. A körlelkészi állás betöltöttet s az új körlelkész f. hó 10-én d. e. 10 órakor a szilágyiszolnoki ref. egyházmegye esperese nagytisztelendő Nagy László ur által ünnepélyesen beiktatott.

Julius 10-én fél 10 órakor Ördögkut község most vásárolt lelkészlaka előtt a csinosan, zöld galyakkal díszített udvaron nagyszámu helybeli s vidéki községgyűlt egybe, kiknek sorában örömmel láttuk a magyarságot valláskülönbség nélkül, de örömmel láttuk Ördögkut község gr. keleti vallásu lakosait lelkészük vezérlete alatt.

Az egybegyűltet buzgó éneke után a tornáczon rögtönzött szószerke lépett nagytisztelendő Nagy László esperes ur s alkalomhoz mért vallásos ihlettől meghatott hangon mondott szép imát, a nálla megszokott emelkedett s mindenkit átkató hangon. Az ima befejeztével a hívek éneke után az ifju pap Ujvári István foglalta el az esperes ur helyét s híveihöz, a hallgató községhez oly szép és emelkedett szellemű beszédet mondott, hogy annak nagy hatását a hallgatóság minden egyes tagja szíve teljes melegevel érezve át azon megnyugtató tudattal hallgatta végig, hogy azon hit-sorsosok, azon magyarok, kiknek egyesítése, nevelése,

— Mondtam mama, sipegé Leó nr, hogy én az effélékben mester vagyok. Hidd el, hogy 12 évi praxisom teljesen feleslegessé teszi az ilyen oktatást. Éppen azért, mert ó hajt látni: nem megyek. Legyen elég ideje megenni a másikat s mikor én még egyszer beteszem a lábomat azon az ajtón, az a nap, biztosítalak, fordulópont lesz az egész történetben. A próbákön, vagy az előtt teljesen tisztába jövünk! Különben is nekem egy tervem van ebben a dologban, azért kérlek, ne is háborgass ma engem!

A Leó ur szavaiban annyi meggyőződés, arczán annyi határozottság és titokteljesség ömlött el, hogy az őrnagné teljesen abban a meggyőződésben élt, hogy fia valami felsőbb lényekkel áll szövetségben. Az pedig egész nap ki se mozdult a szobából. Fel s alá sétált . . . a tükör előtt meg-megállt; hatásos gesztikulációkat tanulmányozott. S kész volt a terv.

Akkor aztán szép csendesen megvacsorált, lefeküdt s elhatározta, hogy egész éjjel Erzsikéről fog csodás dolgokat álmodni.

Dehogy! . . . Ujból csak a tegnapi álom fogta körül. Ott repdestek, mint könnyű pillangók a kerti uton; de megint csak hasztalan iparkodott elérni az aether végtelenjében repdeső Erzsikét; csak Francziska kisasszonyt ölelte a keblére.

(Folyt. köv.)

oktatása ily buzgó és valóban hivatásának élő lelkész kezére vannak bízva, — nem vesznek a vallás, nem a hazára nézve, sőt idő multán jobban és jobban erősödvé — annak oszlopaivá válnak.

A beszéd végeztével ismét nagytiszt. Nagy László ur állott fel s elmondva a körlelkészség keletkezése, létesítésének rövid történetét, az ifju lelkézt kintartásra buzdítva, a híveket összetartásra, a vallás és haza iránti szent kötelességek teljesítésére felhívta, az Ördögkut székhelylyel alakított körlelkészi állomás első papját hivatalába ünnepélyesen beiktatottnak nyilvánította.

Ezzel befejeztetett az ünnepély, melynek fényét és fontosságát azon körülmény, hogy azon a vármegye első tisztviselője, úgy is mint az egyházmegye első al-gondnoka Szikszai Lajos alispán ur is, Török István m. aljegyző kíséretében, valamint a vármegye területén működő kir. tanfelügyelő Kerekes József kir. tanácsos ur személyesen megjelentek.

Az ünnepélyen résztvett község oszlani kezdett, a helybeli birtokosok magyaros vendégszeretettel hívták meg az egyeseket, s így a vidékről összegyűltet több helyen gyűltet össze.

László Ferencz birtokosnál, kinek — noha a mily türelmes, ép oly buzgó katolikus, — a körlelkészség ügyeinek rendezésénél, létesítése körül oly sok és maradandó érdeme van, — szintén szép számu vendég volt jelen.

Kedélyesen folyt az ebéd, vigan csengtek a poharak, midőn fellállott a házigazda László Ferencz s a jelenvoltak által többször megszakitott helyeslések közt emelte poharát erdélyi ref. püspök főtisztelendő Szász Domokos urért, ki a körlelkészségek megalakítása által a magyar nemzet örökös tisztelétét vívta ki.

Viháros „éjlen” fogadta a katolikus vallásu igaz magyaroknak s szívből jött nyilatkozatát, mely minden magyar szemébe könyet esalt.

Nagy László esperes ur a nemes ügy harczosáért László Ferencz birtokosért, ki erkölcsileg és anyagilag oly sok és fontos szolgálatoat tett, továbbá Szikszai Lajos alispán és al-gondnokért, kinek az egyházmegye történelmében feledhetetlen érdemei vannak s ki az egyház, annak kormányzata, anyagi érdekeinek megóvása körül oly sokat és buzgón fáradozott, üritett poharat.

Majd Kerekes József állott fel s a gr. keleti vallásuak jelenlét lelkézeért, ki oly szépen tudja összeegyeztetni a nemzetiségék érdekeit a közös haza s a magyar nemzet érdekeivel, — s kit ott, hol a társadalomnak áldozni, a közös haza javára munkálni kell, — mindég megtalált, — üritette poharát.

Később Ujvári István lelkész Nagy Lászlóért, Nagy László a mindég és minden nemesért oly sokat fáradozó bájos háziasszonyért ürité poharát. — Már a délutánba nyult be az idő, midőn a társaság a kert árnyas lugasába vonult, hol a vidékről és helyégből összegyűlt notabilitások késő estig töltötték az időt s ezzel befejezték a napot, mely a magyarság eszméjének megőrzésére, a hazafiság és összetartás állandósítására Ördögkut község történelmében korszakot fog alkotni.

—n.

Hol fürödjünk?

— Fürdői levélnek is jó. —

Szilágy-Somlyó, júl. 18.

Kérem, hallgassák meg szómat.

Meleg, nyári délután volt. A nap sugarai izzón süttöttek le a földre, fel akartak perzselni mindent. No, ime az országut már ég, apró szemekben oszlanak immár részecskéi s ha egy-egy gyors szeker, czó, végig megy az uton, a lovak patái és szeker kerekerei magasra felverik azt s az elkárhozott ember, ki ilyenkor buj ki vaczkából, behunyja szemét, befogja száját, orrát, fület s ha tova keresztl ment a fellegen, mely, a földön képződött s van még egy szuszszanat benne, azt kiböfinti e ezóval: „pfuj, de por van!” Hogy „meleg” van, azt nem is mondja, tudja mindenki „saison” frázis” az. Látázik az a kert virágain, melyek összeperzsel gombjaikkal lenéznek a sívárságra; meredten állnak a fák levelei is s elbuj a kis madár, nem hallszik hangos szava; a kóbor veréb is tova hesselt a szénaboglya aljára, hol hús árnyékre talál . . .

Mind olyan költői dolgok ezek kérem, melyeket meleg, nyári nap délután jobb benn a hús szobában elgondolni, mint künn tapasztalni. Én is itt gondoltam el. S mikoron ellanyhult agyamból lassan fúradt tolamra kerülnek: szinte sajnálom a szép tiszta papirost, mert mire ide ér a szó, elfeledem, mit akartam írni; kis fekete légy szállt kezemre, hoss! arcomra röpült; elkergettem; filemen kezd bízsegni, megrázom fejem; im a ravasz vissza szállt és éppen szemem körül röpked. Eldobom a tollat, vége a hangulatnak! Vesszen az állat! És egy fortélyos kézcsapással elfogom a vakmerő cseppet . . . Meg léssen forszva fürge szárnyaitól és kicsiny lábai szétválasztatnak a testtől. Ott hentereg előttem a fehér papíron, kinlódva, vergődve . . . Megsajnáltam szegényt. Ártatlan volt; unalomból vagy kíváncsiságból röpkedett körül s ime, szomoruan lakolt. Nem, nem ontok több vért; inkább itt hagyom a szobát.

S e közben alkonyatra hajolt már a nap. Rózsás pír a nyugoti égen . . . stb. Más most az én gondom. Ha már kizavartak a szobámból, valamit tonni kell itt künn. Jó lenne megfürödni. A hosszú, meleg napon át elesigázott testnek milyen kellemesen esnének a locsogó habok . . .

Megfürödni! De hol?

Gadsteint, Ischl nem is említem. Külföldi fürdőhelyek . . . A magyar község szórja pénzét az ide-

gennél . . . A mi fürdőnkön alig van vendég . . . Pusztul a mi honi . . . Nem; ne illessenek engem e váddal! Itt maradok. Van nekünk egy áldott kis Krasznánk, csöndesen hömpölyög az medrén. Ide, hozzád te kis Kraszna, a te hajbaid üdítsek fel fúradt tagjaim! . . .

Tekintetes szerkesztő ur! Végig jártam a Kraszna partját a perecseni hirtől a malomgátig lennt . . . és nem fürödtem. Megmondom miért. Fenn van a perecseni hidnál egy jó fürdőhely, oda nyúlik az ország-utrá; de ime uram, itt jökedvű emberek magyarázzák egymásnak az — rome lapok hasábjain is idézett — nem tudom hányadik t. cikket, mely szerint: „nyilvános helyen illetet sértő módon fürdők 5 napi bezárásával büntethetők.“ Na, nekem nem kell. Különben sem szeretek fürdés közben nagy társasággal ismerkedni. Tovább megyek. Van egy pár jó fürdőhely, magánosok kertje mellett, de hát kérem, hogyan kunczoráljak én — ismeretlen — egy kis vizet. Tovább . . . tovább! Itt az u. n. „nagy hid.“ Ime uram, itt is törvényt magyarázókat vannak. Lejebb megyek. Itt vagyok a „vad-kerten.“ Épül az induló ház. Már szinte hallom a mozdony fűtőjét e csillogva a Kraszna folyik mellett. Ime uram, itt nem lehet megfürödni. Ronda, piszok dolgot hánynak a folyóba; rut, czaftos lesz tőle a víz. Gyorsan tovább . . . tovább! Léptenként megyek a sinek aláakott fatartókon, gyönyörködöm a gyorsan haladó munkában s kétségbeesve nézem uram, hogy hol lehetne megfürödni?

Már-már vége minden reménységnek. Ki akarom mondani a kárhóztató véleményét: „Szilágy-Somlyón az, a kinek kertje nem nyúlik a Krasznára, nem fürödhet folyó vizben.“ De nini! Némi fehérség csillámlik közel. Az öröm csaknem elsédített s én zuhanva eszem volna a töltés alá. Ime uram, egy kis deszkabódé a Kraszna partján . . . Fürdőház . . . Gyorsan oda futok. Megrázom az ajtót. Hiu remény. Be van zárva. A csinos kis házat egy vasuti mérnök építtette magán használatra. Rögtön eszembe jutott: „Ti boldog pestiek!“ és csakhamar reá: „Mégis huncz“ . . .*) Hiu ábrándok, megvalósulatlan álmok!

Tekintetes szerkesztő ur! Leültem a töltés szélére s következőket gondoltam:

Nem lenne-e észszerű Szilágy-Somlyó városában (addig is, míg az a bizonyos gőzfürdő elkészül), egy — az igényeknek bármily csekély mértékben megfelelő nyári fürdőházat alakítani, hol pár krajczáron ur és szegény tisztességesen, genirozás nélkül fürdhesek? Helyet könnyen lehetne kapni a magános vállalkozónak is hasznát hajtana e terv létesítése. A munkás most sok itt; idegenek is számosan vannak. Ne mondassák el ezek a városról, hogy itt nincs tisztességes fürdőhely. A terjedelmes és később szétbontható deszkaház alig kerülhet néhány forintba.

Még nem késő. Ezután is lesznek meleg napok. Én az eszmét ingyen adtam.

Brühl Jakob.

Különfélék.

* **Eljegyzés.** Kincs Gyula, ref. főgimnáziumi h. tanár és a „Szilágy“ szerkesztője eljegyezte Visky Ilona kisasszonyt, Visky Ferencz megyei árvaszéki pénztárnoknak szép és kedves leányát.

* **Gyűlés.** Az ipar és gazdasági hitelszövetkezetnek fióktelepe f. hó 15-én tartotta meg városunkban gyűlését. A gyűlésen egy, a pesti igazgatóságtól kiküldött igazgatósági tag elnökölt, kinek előterjesztésére főt. Trusza Lajos esperes-plébános elnöknek és Virág Gyula városi számvevő, jegyzőnek lettek megválasztva. Az igazgatósági tag átgondolt beszéde nagyon hatott az öszegyűltekre, kik figyelmesen hallgatták végig a szövetkezet céljainak magyarázatát s legkivált azt, hogy az ipar és gazdasági hitelszövetkezet a használatban mindenütt üdvönek bizonyult. Ez ügy érdekében városunkban nagy az érdeklődés és mozgalom.

* **Újba ültőztetett orgona.** A rom. kath. egyházközség orgonáját Friedl Lipót nagy-váradai orgonaművész igen csinosan kijavítva f. hó 12-én adta át a használatnak. A mű megfelelt a várakozásnak, mert a fuvó, mi a műgépezet egyik főrészt képezi a szélsőségségnek 27 fokát mutatja s elégséges és alkalmasnak bizonyult arra, hogy a sipszerkezet egészséges zongorásztól ne hanyagolja. Különben maga a csatorna is kétszerezesen bővített, — a szellőző légzáró mozoghatást, szilárdaságot, tartóságot tüntet föl; a gépezet könnyű és zörgésnélküli, a billentyűk, pedálék, kopulák a célnak megfelelően vannak előállítva. Végül a sipszerkezet s változatok úgy vannak készítve hogy a várakozásnak megfeleljen; azonban mi mégis megjegyzésünket erre vonatkozólag, nem akarjuk elhallgatni. Az ugynevezett „Flauton“ hangváltozat nem kölcsönöz a pedálnak elég komolyságot; már pedig ezen kétféle zöngé vegyületeknek nagy hordereje van a harmonia kellemessége, kedvességénél. A homlokzatban álló princzipál szinte nem kifogástalan zengésében, mert ettől elvárható, hogy a szerkezetben dominálja a tért, már pedig a hang nem egészen elragadó, ékes és fonséges. Eltekintve ezen éles és kényes különbözettől, mely ellen még nagy hírv művészek is gyakran vétettek, a fiatal művész igen jó munkát hozott létre; — s a mi nagyon becsülendő: az előírt kötelezettségnek lelkiismeretesen megfelelt. A vizsgáló bizottság a változatokat

chromatikus folyamatban vizsgálta s arról győződött meg, hogy a változatok általában kellemes és szép hangot tanusítottak. A művész érdemes munkájával teljes megelégedést érdemelt ki. Ime az egyházközségnek régen táplált óhajta teljessébe ment. Különös érdeme ez főt. Trusza Lajos esperes-plébános urnak, ki erős lélekkel van azon, hogy csendben munkálkodjék, áldozzon s az intenciókat, mik a jogos és mivelt igényeknek megfelelnek, érvényre emelje mindenütt.

* **Helyes intézkedés.** Lapunk mult számában panaszt tettünk az ellen, hogy a folyamatban lévő vasuti munkálatnál visszaélések történnek. A vállalat intézkedést tett most, a mely jövőre nézve a munkások bérének elvonását, szabadságuknak megkötését — melyel cédulákra s csak barakkosnál vásárolhatnak — megakadályozza. Örvendünk e fordulatnak; vajha ez intézkedés igazi értelemben érvényesülhetne a munkások között.

* **Lealczázott maszkok.** A vasuti vállalat egy néhány egyént, kik mint felügyelők és munkavezetők voltak alkalmazva, kötelekéből elbocsátott. Kisült az, hogy a nép kinzása és elégedetlensége az ő embertelenségükön fordult meg. Elbocsátattak: Fischer Lajos munkavezető, Weisz Béni munkafelügyelő, Hepp Péter munkavezető, Fejes Sándor munkafelügyelő.

* **A hívősen.** Vitéz Lajos, Bán Sándor és Varga Pista éjjeli csavargókat, kik a közcsendet és nyugalmat zavarni szokták a rendőrség kézrekerítette. Nagyon bihető, hogy az ilyen figyelmes eljárás jövőre nézve megfogja akadályozni az éjjeli lármázók garázdalkodását.

* **A barbar mester.** Kapitány András kéményséprő tanonczát, Varga Györgyöt, nagyon megverte. A tettnek oka jelentéktelen kihágás volt, melyért a szivtelen mester tettlegességre vetemedett. Az ügy a rendőrség kezében van.

* **Nőtámadó.** F. hó 14-én éjjel Vida Lajos megtámadta Bartha Zuzsánnát, kit kénye-kedve szerint szidalmazott. A nő az ellenállásra gyenge lévén, azava fegyverének hatalmát vette elő, melyre rendőr érkezett, ki a nőtámadó hősököt illő helyére szállította.

* **Kellemetlen vendég.** Helybeli lakos Szilágyi Józsefnél teljesült amaz elv: ereszd be a . . . stb. F. hó 15-én egy Debarba nevezetű vasuti munkás az említett özvegynek lakására jött, kit kevés ottlét után szidalmazni kezdett. Többre-többre s lett kettőjük között egy komoly szóharc, mi hogy az asszony megveszével nem végződött, a rendőr gyors megjelenésének tudható be. A kellemetlen vendég hűsöl.

* **A király ő felsége Kolozsvárt.** Branko udvari szállásmester folyó hó 17-én érkezett Kolozsvárra és Gyarmathy Miklós alispán (ki a főispánt helyettesíti) s Deák Pál polgármester-helyettes társaságában még a tegnapi nap folyamán intézkedett ő felségének és kíséretének szállásai felől. E szerint a király ő felsége a főtéri Bánffy palotában foglakni, melynek frontját és egyik szárnyát fogják a czélra berendezni. Ő felsége kísérete számára gróf Teleki Domokosné és báró Jósika Lajos főtéri palotáiban rendeznek be lakásokat. A szolgásmestert egy részben számára magánháznakál és vendéglőben foglalnak le egyes szobákat. Ő felsége két napot fog Kolozsvárt tölteni, szept. 23-át és 24-ét. E napok valamelyikén általános kihallgatás is lesz, melyre az előjegyzéseket annak idejében (pár nappal ő felsége látogatása előtt) a városháznál e czélra berendezendő irodában fogják elfogadni.

* **A román király Kolozsvárt.** Értesülésünk szerint valószínű, hogy Románia királya látogatást tesz királyunknál azon két nap egyikén, melyet ő felsége Kolozsvárt töl. Erre nézve még nem érkezett semmiféle hivatalos tudósítás; de az eshetőségre már is számítanak.

* **Vihar.** Folyó hó 19-én délután 5—6 óra közt óriási vihar dult városunkban. Kezdetben sötét felhők gomolyogtak a láthatáron, mely után megindult a légaramlat, mi ijesztő orkánná nőtte ki magát. Vastag porfelleg emelkedett a város felett, mi elzárta minden oldalról a láthatárt; a fák koronái földig hajlottak, melyek közül igen sok tövestől kitorított. Az orkán valóban nagy volt, általános reméletet keltett s a mi legfőbb, egyik-másik helyen érzékeny károkat is okozott.

* **A vallás- és közoktatásügy miniszterium 300 frtos állami ösztöndíj helyek egyikére a tud. egyetem bölcsészettudományi karánál előző évről újólág kinevezte Kerekes Ernő IV. bh. tanárjelöltet, megégné tanfelügyelőjének nagyreményű fiát. Gratulálunk a boldog szülőknek s ifjú barátunknak egyaránt.**

* **A „Tasnád“ című lap tulajdonjogát,** melyet én alapítottam, igen nyomós indokoknál fogva eladtam a lap szerkesztőjének, Robl Vilmosnak. A lappal rendelkeznek, ott nyomtatják, a hol nekik tetszik. A mult vasárnapi számban azonban személyem ellen több olyan kifejezés foglaltatik, mit szó nélkül nem szabad hagyonom. Nem akarom e lap hasábjait felhasználni a válszadásra; itt csak annyit hozok tudomásra, hogy „A tasnádi kortesnóta“ verset én vettem be. Erről a szerkesztőség nem tudott; de én a szerkesztőség részéről nemcsak felhatalmazva, hanem felkérve is voltam arra, hogy egyes dolgokat, melyeket jónak látok, vegyek be a lapba. Föltételezem a szerkesztőség minden egyes tagjáról, hogy ezt megtagadni nem fogja. Az időben választási időket élünk; százával közöltek a lapok kortesnótákat, mi megütközés lehet tehát azon, hogy a tasnádi kortesnóta is közöltetett. Én nem találtam azon semmi megbotránkozni valót. A többire majd lesz alkalmunk a kellő választ annak idején megadni. Seper Kajetán. (Seper Kajetán ur egyenes felkérése folytán a „Nagy-Károly és Vidéke“-ből vetük át e nyilatkozatot. Szerk.)

* **Kitüntetett pótkávé.** Az országos iparegyesület ez évi közgyűlésén Szalády Antal fővárosi pótkávégyárost, a „Hungária“ gyógykávé és a „Szalády“ pótkávé feltalálóját és készítőjét új iparág meghonosításáért és versenyképességéért egyesületi díszéremmel tüntette ki — Habár a Hungária gyógykávé már az 1885. évi orsz. kiállításán kiállítási nagy érmet nyert, ez újabb kitüntetés annyiban kiváló fontosságú, mert az iparegyesület rendszerint évek hosszú során át eredménytel működött kiváló iparosok érdemeit szokta méltányolni, míg Szalády alig pár év előtt meghonosított

új iparcikkével: a pótkávéval máris oly eredményeket ért el, hogy az igazgatóság indíttatva érezte magát a fiatal törekvő vállalatnak a kitüntetés egyhangulag odaitélni. Másrészt közgazdasági szempontból is figyelmet érdemel e kitüntetés különösen az oly fennhéjázó magyarellenesei mozgalmakkal szemben, mert ezzel hivatalosan elismertették egy oly magyar iparcikk versenyképessége, a melyért hazánkban évenként két milliónál több vándorol ki külföldre Német, Porosz és Csehországba Frank, Hansvald, Manilla, Velim s egyéb elnevezésű pótkávékért nemzeti vagyonsodásunk óriás kárára. Intő példa ez minden magyarnak, a kinek hazája, boldogsága és felvirágzása szíven fekszik, hogy szakítson eddigi előítéletes szokásával, ne vegyen semmiféle cseh vagy külföldi árut, mint nem veszi a cseh a miénket, hanem vegyen kizárólag hazait ne vegyen Frank vagy másféle pótkávé, hanem vegyen magyar Szalády-kávé, mely jóságra kiállja velők a versenyt, sőt jobb s e mellett cseppet sem drágább azoknál. Szalády említett kávéjából bárkinek küld próbasomagot ingyen és bérmentve, ha hozzá (Andrássy-ut 86. sz.) ez iránt levélben vagy levelező-lapon fordul.

* **Pályázati hirdetmény.** Van szerencsém a t. érdeklődő közönséget értesíteni, hogy a n. menyedi m. k. vizezellérképezde 3 évi tanfolyamát f. év augusztus hó 13-án tartandó zárvizsgával 7 növendék végzendí, kik a gyümölcstenyésztes, szőlőművelés és borászatban, mellesleg a zöldségtermelés és kádármunkákban is oktatást nyervén, méltányos díjazás mellett állást foglalni óhajtanak. Ez irányban megkeresések, alulírott igazgatósághoz intézendők. Ugyancsak fentnevezett intézetben az 1887. év október hó 15-én kezdődő új tanfolyamra 9 fél államköltséges tanuló felvételére ezennel pályázat nyitattik. Felvételi kellek: 1) Tizenhat évet betöltött életkort igazoló keresztlevél. 2) Erős egészséges, munkát bíró testalkat és védhímlővel beoltásról tanuskodó oryosi bizonyítvány. 3) Legalább 4 elemi osztály sikeres végzését igazoló iskolai bizonyítvány. 4) Születési hely község előjárói által kiállított erkölcsi bizonyítvány. 5) Szülők vagy gyámok beleegyezése illetve ama kötelező nyilatkozata, melynél fogva a felvett növendék az intézetet 3 év eltelté előtt csak az intéző felügyelő bizottsága és igazgatósága beleegyezésével hagyhatja el. 6) Jelzett bizonyítványokkal felszerelt folyamodványok legkésőbb szeptember 20-ig a nagyenyedi m. kir. vizezellérképezde igazgatósághoz intézendők, honnét a folyamodók fel vagy ostleg felneveléükről rövid idő alatt értesítettni fognak. 7) Fehérnemű és egyéb ruházatról, nem különben író és egyéb szükséges kisebb eszközökről a tanuló maga köteles gondoskodni, ágyat, ágynéműt és törölközőt az intézettől nyer. 8) A félősztöndíjas tanuló, az élemezével kötött szerződés alapján rendes ebédet és vacsorát kapnak. Kenyérrel, reggeliről és mosatásról azonban magok tartoznak gondoskodni. Jegyzet. Katonai kötelezettségnek eleget tett vagy attól menteknek, nagyobb képzettségűeknek, kádármesterséget tanultaknak a felvételben előny adatik. A vizezellérképezde tulajdonképeni célja és feladata a kis szőlőbirtokosok fiainak tanítása és nevelése volna, mely üdvös cél azonban sajnos eddigelé még nem éretett el, a mennyiben épen a kinek leginkább szükségük volna reá a kis szőlőbirtokosok fiai legtrikább lépnek ezen intézetekbe. Miután én ezen haladásukra gátlólag ható sajnos körülmény okát nagyrészt a kiképeztetés hosszú idejében vélem feltalálhatni; azért is észlezerünök láttam az enyedi képezde tantervét aként szervezni, hogy a szaktantárgyakat illetve a gyümölcstermelést, szőlőművelést és borászatot bárki is egy tanév lefolyása alatt hallgassa. Ennélfogva az intézetbe ugynevezett rendkívüli tanuló is vétetnek fel, kik a tanórákon, gyakorlati utmutatások és munkákban mint rendes tanulók résztvenni kötelesek, bizonyítványt azonban csak az intézet körében töltött időről és kifejtett szorgalmukról nyernek. A rendkívüli tanulók lakás, élelmezés és egyéb szükségleteikről maguk tartoznak gondoskodni, hely esetén az intézetben ingyen lakást, ellátást pedig az intézeti élelmezőnél havi 14 frtert nyerhetnek. A m. kir. vizezellérképezde igazgatóságától. Nagy-Enyed, 1887. július hó 10.

Irodalom.

— A „Dandy“ irta Cactus Mirlifor, kiadja Singer és Wolfner könyvkereskedése Budapesten, ára 60 kr. Már a megjelenés napján az első kiadás végleg elfogyott, a kiadó már csak a második kiadást győnyörű szép kiállításban küldhette szerkesztőségünknek, elnézést kérve a késedelemért. Ritka, szinte példátlan, ily keletűség magyar könyveknél, s ez leginkább bizonyít előnye mellett. Szellem, humor s ironiával varázsolja elénk a „Dandy“-t s bizonyára élvezetet fog az mindenkinek szerezni, ki e könyvesekből megakarja ismerni a „Dandy“ természetrajzát. Az összes budapesti lapok a legnagyobb elismeréssel nyilatkoztak e könyvecskékről; ide íktunk néhány sort, a mit a „Budapesti Hirlap“ július 9. számában mond: „Egy akkora kis könyv jelent ma meg a könyvpiacon, mint egy 30 éves menyecskének a tenyere. De olyan menyecskének a tenyerét értjük, a ki legföljebb himzésel, azzal is csak karácsony előtt, fárasztotta kezeit. Tölges menyecskéé nagyobb is lehet a könyvnél. A tenyérrnyi könyv azt a czimet viseli, melyet a kis cikks s a gyöngyöden a növényvilágba sorozott dandyvel foglalkozik, alaposan, mint egy modern Linné. A könyv tartalma kéz íróra, fényes kiállítása pedig buzgalmas kiadóra vall. Képek is vannak benne és oly nagy számmal, hogy a ki az érte járó 60 krért megveszi, minden krajczárért legalább egy képet nyer s a szöveg ingyenbe megy. Tehát ajánlatos a megvétel.“

— A „Képes Csaldá Lapok 43-ik számának tartalma: Tört. szárnyakkal. (Elbeszélés, folyt.) Br. Horváth Miklóstól. Virágos kert alatt. (Költemény.) Pósa Lajostól. Koburg Ferdinánd és Boulanger. A szenvedés története. (Alleg-novella.) Carmen Sylvától. Ford. Veress Endre. A nyaralás és fürdőzés Fodor József-

*) Jó lesz hallgatni.

Szedő-gyerek.

től. Szent Mihály. (Regény, folyt.) Werner E.-tól. Fordította Brankovics György. A komédiának vége van. (Beszély.) Delaunaytól. Ford. Halmágyi Gyula. Tir-novo. (Ismertetés.) B. H-p. Képeinkhez. Mindenféle. — Képeink: Koburg Ferdinánd, — Boulanger. — Mének hareza. — Gyermekepoló Normandiában. — A nyár. — Melléklet: „A szökevények.” (Regény.) V. Gaal Karolintól. I. 33—48 oldal. — Elfizethetni: Méhner Vilmosnál, Budapest IV. ker. papnövelde-utca 8. sz. Egész évre 6 frt, félévre 3 frt, negyedévre 1 frt 50 kr.

CSARNOK.

A hála.

— Rajz. —

Irta: Gicczey.

És csakugyan nem hazudott a gombási rektor, mikor az özvegy Tót Péter János fiáról azt mon-dotta: hogy nagy ész van abban a fiuban!

Tót Péter uram pedig nem nagyon örült en-nek a dicséretnek, nem bánta volna, ha kisebb ész-szel áldotta volna is meg az Isten azt a kölyköt, hanem inkább adott volna neki szélesebb vállat, erősebb karokat, mert a János olyan vékony, czingár legényke volt, mint az ispán ur Jenőkéje, a ki selyem paplannal takarózik, meg czukrot eszik.

Hiába mondta neki a rektor, hogy nagy kincs az az észbeli tehetség, Tót Péter uram mindig csak azt mondta rá, hogy erő kell a kaszáláshoz meg a kapáláshoz, nem ész. Én nem ismerem a bötüt, de vágok olyan rendet, hogy gyönyörűség rá nézni. Erő kell a parasztnak, nem tudomány.

Már pedig az a fiu nem kapa nyélre termett — okoskodék a rektor, — penna való a kezébe, könyv a hóna alá. Nagy ész van abban a fiuban, meglássa, micsoda dicsőséget hoz az majd a Tót familiára!

Parasztnak született rekturam, minden nemzet-sége a volt, kapa a kezibe nem penna, a pennás emberek mind családok úgy is, a mi zsirunkon hiz-nak, ingyen kapják a kenyeret — dühösködött Tót Péter uram.

... És az az átkozott rektor mégis elcsavarta a fejét Tót Péter uramnak. Addig beszélt neki nagy uraságról, hintórul, prádés lovakról, kastélyról, meg az isten tudná mikről, hogy teljesen kiforgatta a szép eszéből és az ő Jankó fiát bevitte a kollegi-umba, hogy hát csináljanak belőle urat, mert mégis csak elgondolta, hogy szépen fog a hangzani, mi-kor mondják az ő fiának, hogy tekintetes Tót Já-nos ur, akinek minden nemzetsége csak „kend” volt. Aztán néki is csak jobb dolga lesz akkor, kurta guba helyett kék dalmányt akaszt a nyakába.

... És nem hazudott a gombási rektor, mikor azt mondta: hogy nagy ész van abban a fiuban! Jól tanult. El is dicsekedett Tót Péter uramnak, hogy milyen kitünő fia van, mondtam úgy-é, hogy nem kapanyélre termett!

Hát még mikor először prédikált Gombáson! Subiczlk mellette az öreg pap, mondta az egész

falu. Meg is hívták jóelőre papnak, hiszen az öreg pap úgy is lehunyja már szemeit nemsokára. Ha meg nem hal addig, hát elcsapják, úgy is eleget hizott már a falu zsirján.

De hát Tót Jancsi azt mondta erre, hogy ő belőle, nem egy nyomoruságos pap lesz. Ő belőle jogász lesz, mert akkor miniszterségig felviheti.

Fel is viszi az, — mondogatta a rektor az öreg Tótnak, — nagy talentuma van annak a fiu-nak.

Hanem az öreg Tót Péter mindig csak azt mondta rá, hogy sosem birom én azt ki. Elmegy a házam, de még a földceském is eluszik. Sok pénzt elnyél az a tudomány.

Visszajön az százszorosan, ha nagy ur lesz az a fiu — győzte meg a rektor.

És a Jancsi jól tanult, azt írta egyszer az ap-jának, hogy már két esztendő mulva fiskális lesz, de még addig sok pénz kell, mert pénzért adják a tudományt. Csak küldjön édes jó apám, majd vissza adom én ezerszeresen.

Az öreg Tót Péter megküldte. Eladta a házat, elküldte az árát, hogy vegyen rajta tudományt a fia.

Aztán megint írta a Jancsi, hogy már csak egy esztendő kell, aztán nagy ur lesz belőle, de még édes apámból is urat csinállok. Csak még addig pénz kell, küldjön édes jó apám, majd vissza fize-tem milliomszorosan.

Az öreg Tót Péter a földceskéjét is eladta, el-küldte annak is az árát, hogy legyen nagy ur a fiából, majd urat csinál az ő belőle.

Nem volt már az öreg Tót Péter uramnak semmije a világon, mind elnyelte a fia tudománya. Idegen vaczokban kellett ősz fejét nyugalomra haj-tani. Más barázdáján, nehéz verejtékes napszámos munkával kellett megkeresnie a mindennapi falatot, pedig be kemény volt már törődött testének a más rideg vaczka, pedig nehéz volt már reszketős kar-jának a napszámos munka. De várt, de türt. Nagy ur lesz az ő fia, majd visszaadja az a házat is, a tehenet is.

Jött is a levél megint a Jancsitól, hogy hol-nap teszi a nagy vizsgát, aztán fiskális lesz, csak még most küdjön pénzt, aztán nem kell többet soha. Ezután ő fog adni, boldogok lesznek, urak lesznek mind a ketten.

Az öreg Tót Péternek csorgott a könye, mi-kor elolvasták neki ezt a levelet. Aztán kitört be-lőle a keserűség, hogy írják meg annak a tudós fiunak, hogy már mindenét elnyelte a tudománya, hogy ő már egy öreg, nyomorult koldus, ő már többet nem adhat, ő már csak várja, hogy fizesse vissza a mit adott, de még avval se készen sokáig, mert éhen hal meg, ha sokáig késik.

Nem kapott aztán több levelet az öreg Tót Péter. Várt sokáig, várt, hogy mikor jön már az ő ur fia, hogy adjon neki ha egyebet nem, legalább egy darab kenyeret. Hiába várt. Leverte utoljára a betegség is, keresni nem tudott, ott fetrengett a be-teg ágyon, elhagyottan, nem volt aki csináljon neki egy kis meleg levest, aki adjon egy korty vizet.

Csak a rektor biztatta mindég, hogy jobbra fordul minden, eljön a fia, elviszi magával, jó lesz még dolga, ő is írt már neki levelet Domszög-re, ahol fiskális. El is jön az bizonyosan.

De az öreg Tót Péter nem várta sokáig, hogy jöjjön. Egy hosszú, kínos hörgés után lezárta sze-meit örök álomra. Az Isten hamarább eljött hozzá, mint az ur fia, megszabadította a kintől, nyomor-tól, elvitte abba a világba, ahol mindenki ur.

Már kint állott az öreg Tót Péter festetlen koporsója az udvar közepén, a rektor már rá akarta kezdeni az éneket, mikor befordult egy czifra kocsi az udvarra.

Megjött az ur fia, megjött az ur fia szegény megboldogultnak, mondogatták az emberek.

Csakugyan az volt, a tekintetes Tót János fis-kális ur. Egy nagy csinált virág koszoru volt a kezében, rátette a festetlen koporsóra, hosszú fehér selyem szalagján aranyos betűkkel volt reá nyomva:

„Gyermeki hálája jeléül — a szerető fiul!”

Aztán rákezdte a rektor: „Bucsut vennem, el kell mennem e földről nékem.” Az emberek pedig elkezdtek sugdosódni egymás közt: bizony drága lehetett az a koszoru, volt a tán 50 forint is; jaj de szép, — de mégis jobb lett volna szegény öreg-nek életében egy darab kenyér.

A rektor meg amint az éneklést elvégezte — jól hallottam, — hogy azt motyogta magában:

— Hát ilyen a mai világban a hála!

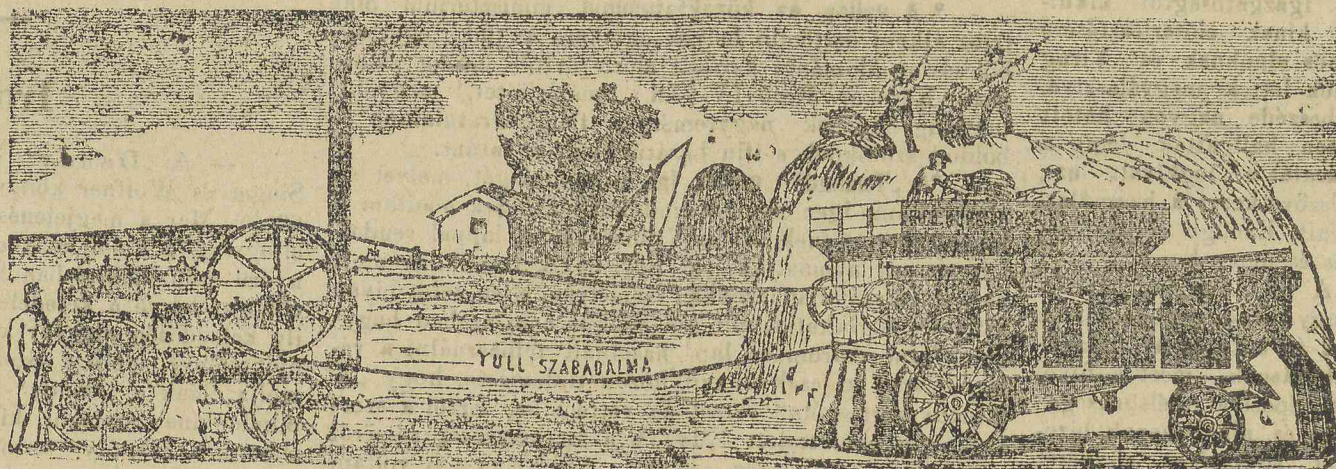
Hirdetések.

En,

CSILLAG ANNA

185 ctm. hosszú ördást
Lorele y-hajammal,
melyet az általam fölta-lált kenőcs 14 havi hasz-nálata után nyertem, mely megakadályozza a haj-kihullást, elősegíti a hajnövést és erősíti a hajbőrt, uraknál előse-git egy teljes erős szá-kálnövést, rövid ideig való használat után a hajnak, valamint a szá-kálnak természetes szin-t és sűrűséget kölcsönöz és megóvjá korai őszüléstől a legmagasabb korig. — Egy köcsög ára 50 kr., 1 frt, 2 frt. Postával küldés naponként a pénz előleges beküldése vagy postautánvétel mellett az egész világba.

Csillag és Társa
Buda pest, Király-utca 26.
59—1—20

HIRDETÉS.

A nagyérdemű gazdaközönséget tisztelettel értesitem, hogy gyári raktáromban mindenféle gazdasági gépet és géprészeket nagy választékban tartok és azokat rendkívül mérsékelt gyári árban, teljes jótállás s kedvező részletfizetés mellett áruba bocsátom.

Berendezett gépműhelyemben mindennemű gépmunkálatok, kazán, kovács munkák, gépjavítások, szeszygárok és gőzfürdők készítése szakszerűen teljesíttetnek.

Erczöntödémben pedig mindenféle e szakmába vágó munkálatok, nevezetesen: harangöntések, gőz- és vízvezetéki csapok és sze-lepek, fémperselyek, kerti- és tüzfecskendők, kutszivattyuk stb. munkálatok jutányos árban készülnek.

Végre tudatni kívánom, miszerint raktáromban egy 4 lőerejű használt, de teljesen jó karban lévő, az építészeti hivatal által 5 légköri nyomásra használni engedélyezett gőzmozgony, gőzcseplővel, fűrés, hévér és fecskendővel együtt, vagy mindenik külön is, ju-tányos árban eladó, esetleg bérbe, avagy részeséplésre is kiadó.

Posner Ábrahám,
okleveles gépész és rézműves mester
Szilágy-Somlyón.